

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สถานการณ์ปัญหาเด็กและเยาวชนในสังคมไทยในปัจจุบัน ได้รับผลกระทบมาจากการเปลี่ยนแปลงของโลก ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และเทคโนโลยี ซึ่งส่งผลกระทบต่อวิถีการดำรงชีวิตและความปลอดภัยของเด็กและเยาวชนในหลายรูปแบบ ทำให้เกิดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม และมีความรุนแรงมากขึ้นเกือบทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านทัศนคติ พฤติกรรมที่เบี่ยงเบน มีค่านิยมแบบบริโภคนิยมอย่างฟุ่มเฟือย การห่างเหินจากศาสนา การทะเลาะวิวาท ดิตยาเสพติด การเสพสื่อลามกอนาจาร ดิตเกม รวมทั้งการจมน้ำเสียชีวิตและประสบอุบัติเหตุจากการเดินทางของเด็กและเยาวชน ฯลฯ อีกปัญหาหนึ่งที่มีแนวโน้มรุนแรงและหนักมากจนน่าวิตก คือ การแพร่ระบาดของสื่อที่ไม่เหมาะสมหรือสื่อลามกอนาจาร จนทำให้เด็กและเยาวชนไทยซึ่งขาดภูมิคุ้มกันในการบริโภคสื่ออยู่แล้ว มีการลอกเลียนแบบพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมจนนำไปสู่ปัญหาต่าง ๆ นอกจากนี้แล้วสภาพปัญหาทางเพศของเด็กวัยรุ่นและวัยรุ่นในปัจจุบันค่อนข้างรุนแรงและมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น ได้แก่ การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร และปราศจากการป้องกัน ซึ่งได้ส่งผลกระทบต่อภาวะสุขภาพ เกิดการติดเชื้อโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และโรคเอดส์ ส่งผลต่อการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นและการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ ยังไม่มีความพร้อมต้องดูแลตนเองและบุตร ต้องหาทางออกด้วยการทำแท้ง ทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมา อาทิเช่น เสียนาคที่ดีในชีวิตทั้งฝ่ายชายและฝ่ายหญิง ปัญหาครอบครัวแตกแยก การทอดทิ้งลูกให้เป็นลูกกำพร้า ซึ่งเด็กที่ถูกทอดทิ้งเหล่านั้นมีความเปราะบางด้านสภาพจิตใจและกลายเป็นปัญหาเรื้อรังของสังคม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2556) ซึ่งสอดคล้องกับ กรมสุขภาพจิต (2544) กล่าวว่า ปัจจุบันสังคมไทยมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วเช่นเดียวกับสังคมในทุกส่วนของโลก โดยเป็นการเปลี่ยนแปลงที่เป็นไปแบบก้าวกระโดดในเกือบทุกมิติ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การเมือง การปกครอง ความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และการสื่อสาร ซึ่งมีอิทธิพลต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ที่ได้มีการไหลทะลักของข้อมูลข่าวสาร เด็กและเยาวชนที่อยู่ในวัยเรียน ซึ่งได้รับผลกระทบทั้งทางบวกและทางลบ โดยเฉพาะผลกระทบทางลบที่มีอิทธิพลต่อเด็ก ได้แก่ ปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาการระบาดของสารเสพติด ปัญหาการแข่งขันกันในรูปแบบต่าง ๆ ปัญหาครอบครัวก่อให้เกิดความทุกข์ ความวิตกกังวล ความเครียด การปรับตัวไม่เหมาะสม ส่งผลเสียต่อสุขภาพจิตและสุขภาพกายของทุกคนที่เกี่ยวข้อง การปรับตัวที่ไม่ทันต่อเหตุการณ์หรือไม่เหมาะสมจากสภาพการณ์

ของสังคมดังกล่าว ได้ส่งผลกระทบต่อตัวบุคคลจนทำให้ไม่อาจดำเนินชีวิตได้อย่างมีคุณภาพเท่าที่ควร กลุ่มที่น่าเป็นห่วงมากที่สุด คือ นักเรียน โดยเฉพาะนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย และระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ที่มีอายุน้อยในช่วงก้าวสู่วัยรุ่น เป็นช่วงที่ร่างกายและสภาพจิตใจเกิดการเปลี่ยนแปลง วุฒิภาวะทางอารมณ์ยังไม่สมบูรณ์ มีความสับสนในการวางบทบาทของตนเองในสังคม ขาดทักษะและประสบการณ์ในการเผชิญหน้ากับปัญหาเกิดความวิตกกังวล เกิดความสับสนต่อการปฏิบัติตนในกลุ่มเพื่อน มีพฤติกรรมการแสดงออกที่ไม่เหมาะสม เช่น การแต่งกายผิดระเบียบของโรงเรียน กระด้างกระเดื่อง ไม่มีสัมมาคารวะ เหม่อลอย เกือบตัว เชื่องซึม พุดจาก้าวร้าว ไม่สุภาพ ได้เสียงเสียงดัง เอะอะโวยวาย ผลการเรียนรู้ตกต่ำ ไม่สนใจเรียน หนีเรียน มาเรียนสายเป็นประจำ การใช้สารเสพติด เป็นต้น สอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2556) กล่าวว่า สถานศึกษาเป็นศูนย์รวมนักเรียนของแต่ละชุมชน ซึ่งนักเรียนแต่ละคน จะมีที่มาแตกต่างกัน ไม่ว่าสภาพเศรษฐกิจของครอบครัว สภาพแวดล้อมของชุมชน ดังนั้น สถานศึกษาสร้างองค์ความรู้ให้แก่ผู้บริหาร ครูทุกคน และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในเรื่องความปลอดภัยในสถานศึกษา แนวทางส่งเสริมสุขภาพอนามัย การป้องกันมลภาวะจากสิ่งแวดล้อม การป้องกันไม่ให้เกิดโรคต่าง ๆ ให้ระมัดระวังมากขึ้น และการดูแลรักษาเบื้องต้น เชื่อว่านักเรียน ผู้ปกครอง ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษา จะมีความศรัทธาและเชื่อมั่นต่อประสิทธิภาพของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษามากยิ่งขึ้น

จากสภาพการณ์และปัญหาดังกล่าวข้างต้น จึงมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทำการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับความปลอดภัยของนักเรียนเพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติและมาตรการในการดูแลความปลอดภัยของนักเรียนทุกคนในสถานศึกษา (กฤษฎา ศรีสุชาติ, 2559) และมีหน่วยงานทั้งภาครัฐและ เอกชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมความปลอดภัยให้กับเด็กนักเรียน เช่น คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดีได้จัดตั้งศูนย์วิจัยเพื่อสร้างเสริมความปลอดภัยและป้องกันการบาดเจ็บในเด็ก กระทรวงแรงงานก็มีการจัดทำโครงการสถานศึกษาปลอดภัยและสุขภาพอนามัยดี โครงการโรงเรียนปลอดภัยในอาเซียน เป็นการสนับสนุนการสร้างความตระหนักและจิตสำนึกแก่เด็กและเยาวชนในการรับมือภัยพิบัติ เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมด้านความปลอดภัยให้แก่เด็กและสนับสนุนให้เกิดกลไกการดำเนินงานสร้างเสริมความปลอดภัยและป้องกันการบาดเจ็บในระดับโรงเรียน จึงจำเป็นที่ต้องเสริมสร้างความปลอดภัยสู่โรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายและแผนยุทธศาสตร์ระดับชาติด้านการพัฒนาเด็กตามแนวทาง “โลกที่เหมาะสมสำหรับเด็ก” (พ.ศ. 2550-2559) ยุทธศาสตร์ที่ 3 ด้านการเสริมสร้างความปลอดภัยและป้องกันการบาดเจ็บในเด็ก โดยการส่งเสริมความปลอดภัยสู่โรงเรียน จะช่วยให้เด็กนักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของความปลอดภัย เรียนรู้ปัจจัยเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดอุบัติเหตุและการบาดเจ็บ และวิธีการป้องกันอุบัติเหตุเชิงรุก ซึ่งจะช่วยลดจำนวนอุบัติเหตุในสถานศึกษาและปัญหา

ทางเศรษฐกิจและสังคมที่ตามมา ดังนั้น การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำหรับเด็กที่มีอายุช่วง 3-18 ปี จึงนับว่ามีความสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศเพราะการศึกษาเป็น กระบวนการพัฒนาบุคคลให้เกิดความเจริญงอกงามในด้านความรู้ สติปัญญา การควบคุมอารมณ์ และ การพัฒนาทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิต เพื่อประโยชน์ในการอยู่ร่วมกันกับคนอื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขและเนื่องจาก เด็กต้องใช้ชีวิตอยู่ในโรงเรียนวันละประมาณ 7-8 ชั่วโมง โรงเรียนจึงมีส่วนสำคัญ ในการจัด ประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับเด็ก เป็นแหล่งจัดการเรียนรู้ที่สำคัญ ทั้งนี้เพราะ ความรู้ทัศนคติ ค่านิยม และประสบการณ์ต่าง ๆ ที่เด็กได้รับในโรงเรียนมีอิทธิพลต่อจิตใจความสนใจและอุดมคติ ในชีวิตการเรียนรู้ต่อไป ตลอดจนชีวิตการทำงานของเด็กทุกคน นั่นเพราะประการสำคัญที่โรงเรียนเป็น สถาบันที่จะสร้างเสริมเด็กให้มีสุขภาพดีมีสติปัญญา เฉลียวฉลาดและมีพฤติกรรมที่ปลอดภัย สามารถ ดำรงชีวิต ในสังคมได้อย่างมีความสุขและทำประโยชน์ให้แก่ประเทศชาติได้อย่างเต็ม กำลัง ความสามารถ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2556) สอดคล้องกับ กรมป้องกันและ บรรเทาสาธารณภัย (2552) ให้ข้อเสนอแนะว่า โรงเรียนถือได้ว่าเป็นบ้านหลังที่สองของนักเรียนที่มักใช้เวลาส่วนใหญ่ประกอบกิจกรรมต่าง ๆ ภายในโรงเรียน ประกอบกับ เด็กอยู่ในวัยซุกซน หากสภาพแวดล้อมในโรงเรียนไม่ปลอดภัย จะยิ่งเพิ่มความเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุไม่คาดคิดได้เพื่อเป็น การป้องกันอุบัติเหตุที่มักเกิดในโรงเรียน ซึ่งเป็นหน้าที่ของทุกคนที่เกี่ยวข้องผู้บริหารสถานศึกษาครูและ บุคลากรในโรงเรียน จึงต้องให้ความสำคัญร่วมกัน ตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขสถานที่ที่เป็นจุดเสี่ยงจุด อันตราย หมั่นตรวจสอบวัสดุอุปกรณ์ และสิ่งของเครื่องใช้ภายในโรงเรียนด้วยว่าชำรุดเสียหายหรือไม่ หากชำรุดให้รีบซ่อมแซมให้อยู่ในสภาพดีอย่างเร่งด่วน เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดอุบัติเหตุอันน่าเศร้าสลดที่ได้ คร่าชีวิตนักเรียน เช่น เครื่องเล่นในสนามเด็กเล่นล้มทับเด็กเสียชีวิต เด็กได้รับอันตรายจากกระแสไฟฟ้า ช็อตของเครื่องทำน้ำเย็น เป็นต้น รวมถึงนักเรียนที่ต้องรู้จักการปฏิบัติตน ให้ปลอดภัยจากอันตรายต่าง ๆ เพื่อร่วมกันสร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและน่าอยู่ให้กับสถานที่ 3 ที่เป็นสื่อบรมสั่งสอนให้เด็กเป็น คนดีและเติบโตเป็นกำลังทรัพยากรสำคัญของประเทศต่อไปในอนาคต การสร้างความปลอดภัยให้แก่ เด็กนักเรียนในโรงเรียน จึงเป็นสิ่งสำคัญเพราะความปลอดภัย เป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบโดยตรงต่อ คุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจะประสบความสำเร็จหรือไม่เพียงใด ขึ้นอยู่กับความสุขและการมีชีวิตที่ปลอดภัย ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน สามารถปรับตัวให้ทันกับ การเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม รู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อ ตนเองและผู้อื่น รู้จักป้องกันตนเองในสภาวะคับขันและจัดการกับชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น จึงเป็นภารกิจสำคัญ ของสถานศึกษาที่ต้องมีคู่มือการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา เพื่อเป็น แนวทางในการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2556)

การดำเนินงานในเรื่องความปลอดภัย ถือเป็นเรื่องที่สำคัญที่ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญ เพราะอุบัติเหตุและอุบัติเหตุที่เกิดขึ้น ก่อให้เกิดความสูญเสียทั้งชีวิตและทรัพย์สิน อุบัติเหตุที่เกิดขึ้นส่วนหนึ่งเกิดขึ้นจากสิ่งแวดล้อม อีกส่วนหนึ่งเกิดขึ้นจากพฤติกรรมที่ไม่ปลอดภัยของนักเรียน จึงมีความจำเป็นที่จะต้องปรับปรุงวิธีการที่ไม่ปลอดภัย และสร้างพฤติกรรมที่ปลอดภัยให้เกิดขึ้น

เด็กถือได้ว่าเป็นทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource) ที่มีความสำคัญอย่างยิ่งที่ควรจะได้รับ การคุ้มครองเป็นพิเศษโดยรัฐแตกต่างจากผู้ใหญ่ เพราะเด็กเป็นวัยที่บอบบางยังอ่อนต่อโลกทั้งทาง ด้านร่างกาย ความรู้สึกนึกคิด และสภาวะการตัดสินใจที่ขาดการไตร่ตรองบนพื้นฐานของเหตุผล วัยเด็ก จึงเป็นวัยที่ชอบเลียนแบบ (Imitate) เหตุนี้ สภาพแวดล้อมทางสังคมจึงมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของเด็ก เป็นอย่างมาก การคุ้มครองเด็กจึงเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาเด็กโดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่อง การปกป้องคุ้มครองสิทธิขั้นพื้นฐานของเด็กที่พวกเขามีอยู่และที่ควรจะได้รับจากผู้ใหญ่ เพื่อให้พวกเขา ได้มีพัฒนาการด้านต่าง ๆ เป็นไปในทิศทางอันพึงประสงค์และเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณค่า สิทธิเด็ก (Childrent's Right) เป็นสิทธิสากล (Universal Rights) และเป็นส่วนหนึ่งของสิทธิมนุษยชน (Human Rights) ที่องค์การสหประชาชาติได้ประกาศรับรองตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ค.ศ.1998 (Convention on the Rights of the Child, 1998) ซึ่งเป็นกฎหมายระหว่างประเทศ และประเทศไทยได้เข้าร่วมเป็นภาคีสมาชิกตามอนุสัญญาดังกล่าว โดย นำมาอนุวัติบัญญัติเป็นกฎหมายใช้บังคับ ภายในประเทศเรียกว่า พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 เพื่อคุ้มครองเด็กในฐานะที่เป็นบุคคล ที่มีสิทธิและเสรีภาพตามกฎหมายและตามหลักสากล การคุ้มครองสิทธิเด็กเป็นการป้องกัน และปกป้อง เด็กมิให้ถูกละเมิดในทุกรูปแบบเพื่อให้รอดพ้นจากการถูก เอาจริงเอาเปรียบจากบุคคลและสังคมและถือเป็นเรื่องทีละเอียดก่อนที่ผู้ใหญ่ควรเคารพ ในการดำเนินการคุ้มครองเด็ก อย่างน้อยต้องได้ตาม มาตรฐานขั้นต่ำของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก เด็กที่มีพฤติกรรมเสี่ยงควรได้รับการสงเคราะห์ การคุ้มครองสวัสดิภาพและส่งเสริมความประพฤติเพื่อให้เขาได้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดีต่อไป (บุญทัน หมั่นนภัย และ ยศศักดิ์ โกไศยกานนท์, 2562)

จากผลการประเมินตนเอง โรงเรียนหนองยางชุมพิทยาคม ปีการศึกษา 2561 ที่ผ่านมาพบว่า จุดที่ควรพัฒนา ได้แก่ โรงเรียนยังขาดการวางแผนด้านความปลอดภัยภายในโรงเรียน ขาดการจัด สภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เอื้อต่อปัจจัยแวดล้อมภายใน อาคารสถานที่ยังขาดป้ายเตือนภัยใน จุดเสี่ยงต่างๆ ขาดแผนฉุกเฉินและการฝึกซ้อมสถานการณ์ต่าง ๆ เช่น ไฟไหม้ ซึ่งต้องมีการเตรียมแผน ฉุกเฉินและอุปกรณ์การปฐมพยาบาลเบื้องต้น ขาดการจัดกิจกรรมที่ลดความเสี่ยง ขาดการปลูกฝัง ความรู้เรื่องความปลอดภัยในชีวิตประจำวันให้กับนักเรียน ขาดการซ้อมการช่วยเหลือผู้ประสบภัย เช่น บริเวณสระน้ำ ขาดการเตรียมความพร้อมด้านร่างกายและสิ่งของในการฝึกซ้อมการอพยพ

ขาดการสื่อสารกับชุมชน ในเรื่องการติดตามข่าวสาร การเตรียมชุดอุปกรณ์ฉุกเฉิน ขาดการจัดการเรียนการสอนสวัสดิศึกษา (School Safety) เกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย การจัดบริการความปลอดภัยและการจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับความปลอดภัย โดยดำเนินการผ่านขั้นตอน การประเมินความเสี่ยง วางแผน จัดทำมาตรการ ดำเนินงานตามแผน และกำกับ ติดตาม ประเมินผลอย่างต่อเนื่อง การสร้างหลักสูตรความปลอดภัย โดยเริ่มจากการประเมินความเสี่ยงที่เฉพาะเจาะจงกับสถานการณ์ ต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตรให้ชัดเจนก่อนจะออกแบบเนื้อหา ให้สอดคล้องกับความเสี่ยงและกฎหมายที่เกี่ยวข้องและต้องมีการประเมินผล เพื่อปรับปรุงหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ เพื่อสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยที่ยั่งยืน (โรงเรียนหนองยางชุมพิทยาคม, 2561)

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยสนใจทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาองค์ประกอบสถานศึกษาปลอดภัย โรงเรียนหนองยางชุมพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาองค์ประกอบสถานศึกษาปลอดภัย โรงเรียนหนองยางชุมพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาวิเคราะห์และสังเคราะห์องค์ประกอบสถานศึกษาปลอดภัย โรงเรียนหนองยางชุมพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.2.2 เพื่อตรวจสอบความกลมกลืนของโมเดลสมการโครงสร้างองค์ประกอบสถานศึกษาปลอดภัย โรงเรียนหนองยางชุมพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์

1.2.3 เพื่อรับรององค์ประกอบสถานศึกษาปลอดภัย โรงเรียนหนองยางชุมพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.2.4 เพื่อศึกษาผลการนำองค์ประกอบสถานศึกษาปลอดภัย โรงเรียนหนองยางชุมพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานไปใช้

1.3 คำถามการวิจัย

1.3.1 องค์ประกอบสถานศึกษาปลอดภัย โรงเรียนหนองยางชุมพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วยอะไรบ้าง

1.3.2 โมเดลสมการโครงสร้างองค์ประกอบสถานศึกษาปลอดภัย โรงเรียนหนองยางชุมพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ หรือไม่

1.3.3 องค์ประกอบสถานศึกษาปลอดภัย โรงเรียนหนองยางชุมพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในระดับใด

1.3.4 ผลการนำองค์ประกอบสถานศึกษาปลอดภัย โรงเรียนหนองยางชุมพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่พัฒนาขึ้นไปใช้ เป็นอย่างไร

1.4 สมมติฐานของการวิจัย

1.4.1 องค์ประกอบสถานศึกษาปลอดภัย โรงเรียนหนองยางชุมพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

1.4.2 องค์ประกอบสถานศึกษาปลอดภัย โรงเรียนหนองยางชุมพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก

1.4.3 การนำองค์ประกอบสถานศึกษาปลอดภัย โรงเรียนหนองยางชุมพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่พัฒนาขึ้นไปใช้ มีระดับการปฏิบัติและระดับความพึงพอใจ อยู่ในระดับมาก

1.5 ขอบเขตของการวิจัย

การพัฒนาองค์ประกอบสถานศึกษาปลอดภัย โรงเรียนหนองยางชุมพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัย ประกอบด้วย

1.5.1 ระยะที่ 1 ศึกษาวิเคราะห์และสังเคราะห์องค์ประกอบสถานศึกษาปลอดภัย โรงเรียนหนองยางชุมพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.5.2 ระยะที่ 2 ตรวจสอบความกลมกลืนของโมเดลสมการโครงสร้างองค์ประกอบสถานศึกษาปลอดภัย โรงเรียนหนองยางชุมพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กับข้อมูลเชิงประจักษ์

1.5.3 ระยะที่ 3 รับรององค์ประกอบขององค์ประกอบสถานศึกษาปลอดภัย โรงเรียนหนองยางชุมพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.5.4 ระยะที่ 4 ศึกษาผลการนำองค์ประกอบสถานศึกษาปลอดภัย โรงเรียนหนองยางชุมพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไปใช้

1.6 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยเรื่อง การพัฒนาองค์ประกอบสถานศึกษาปลอดภัย โรงเรียนหนองยางชุมพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

หลักการ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบสถานศึกษาปลอดภัย เพื่อนำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์เป็นกรอบแนวคิดของการวิจัย (Conceptual Framework) โดยแบ่งออกเป็น 5 กลุ่ม ได้แก่

กลุ่มที่ 1 ผู้วิจัยได้การศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับรูปแบบและองค์ประกอบการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนของนักวิชาการไทยและต่างประเทศ ประกอบด้วย Center for Study and Prevention of Violence (2000) ; World Health Organization: WHO (2003) ; Erkan and Talha, 2009) ; ชูภาพร สุขสิริวรรณ (2551) ; สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2556) ; มุลนิธิตุนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก (2557) ; กฤษฎา ศรีสุชาติ (2559) ; ภาวดี ธนโชติ (2545 อ้างถึงใน กฤษฎา ศรีสุชาติ (2559)

กลุ่มที่ 2 องค์ประกอบหลักที่ 1 ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ผู้วิจัยได้ศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์ แนวคิด ทฤษฎีของนักวิชาการไทยและต่างประเทศ ประกอบด้วย องค์ประกอบย่อยที่ 1 การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนปลอดภัย ได้แก่ กระทรวงศึกษาธิการ (2538) ; สุชาติ โสมประยูร และ เอมอัชมา วัฒนบุรณนธ์ (2544 อ้างถึงใน ศิริพร อนุสสา, 2556) ; เกรียงศักดิ์ จรรย์ยานนท์ และนคร ศรีวิจารณ์ (2546 อ้างถึงใน ประวีณา โควคณิช, 2559) ; เอมอัชมา วัฒนบุรณนธ์ (2548 อ้างถึงใน ศิริพร อนุสสา, 2556) ; สมฤทัย รอดพูนพงศ์ (2553) ; เพลินทิพย์ พวงพันธ์ (2553) ; พวงเพชร ธนสิน (2554) ; จักพันธุ์ ปัญจะสุวรรณ (2555) ; เกษม จันทร์แก้ว (2556 อ้างถึงใน กานดา จินตามงคล, 2558) องค์ประกอบย่อยที่ 2 การจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียน ได้แก่ Spath (1967) ; Florio and Stafford (1979) ; Deroche and Kaiser (1980) ; Ontario (2555) ; กรมพลศึกษา (2533) นภาพรณ อนุกุล (2540 อ้างถึงใน ศิริพร อนุสสา, 2556) องค์ประกอบย่อยที่ 3 การจัดสิ่งแวดล้อมด้านร่างกายและจิตใจ ได้แก่ วิชัย วงษ์ใหญ่ (2542 อ้างถึงใน ศิริพร อนุสสา, 2556) กรมพลศึกษา (2543) กรมวิชาการ (2544) ประพัฒน์พงษ์ เสนาฤทธิ์ (2545อ้างถึงใน ศิริพร

อนุสสา, 2556) กระทรวงศึกษาธิการ (2546 ก) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553)

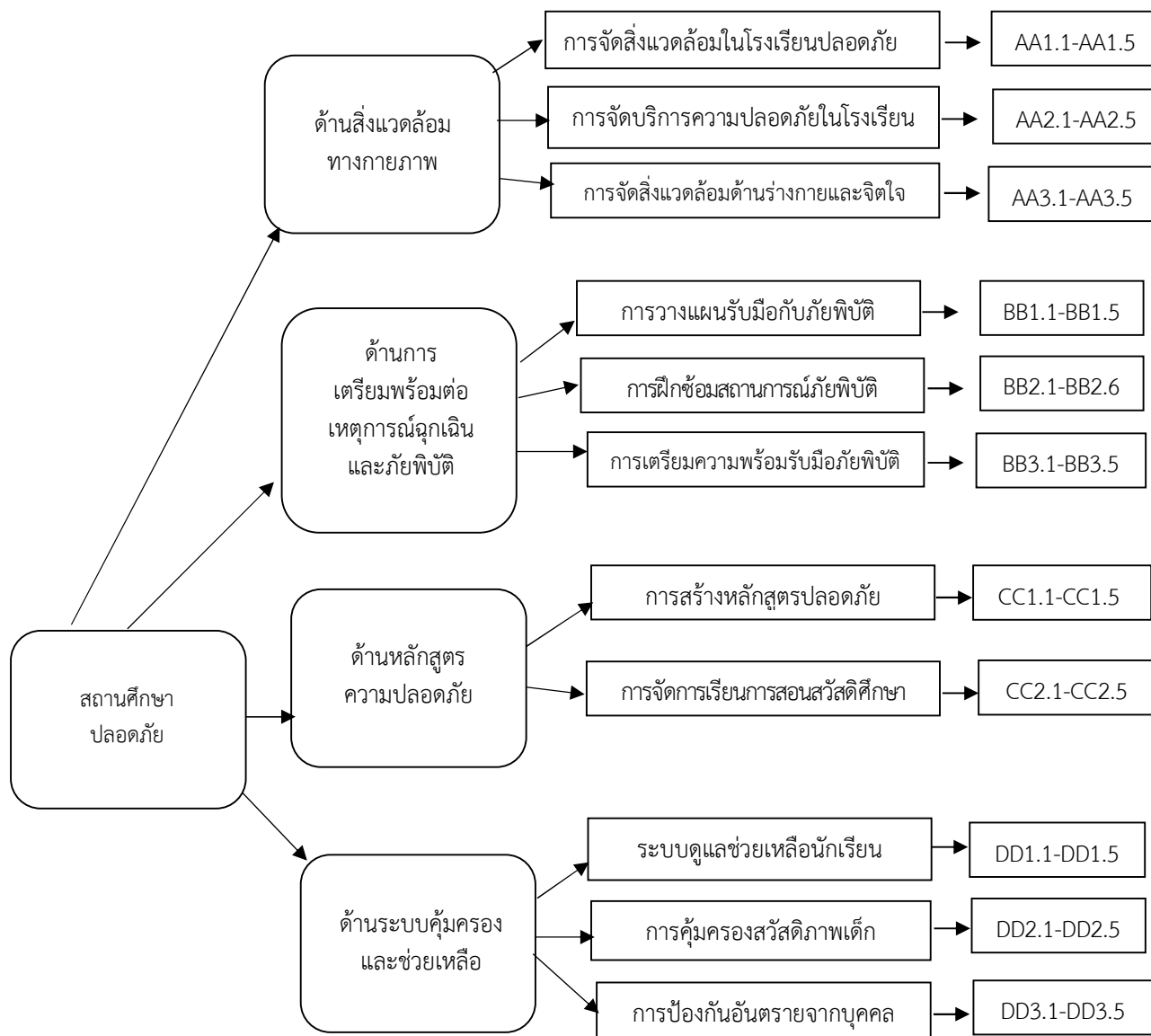
กลุ่มที่ 3 องค์ประกอบหลักที่ 2 ด้านการเตรียมพร้อมต่อเหตุการณ์ฉุกเฉินและภัยพิบัติ ผู้วิจัยได้การศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์ แนวคิด ทฤษฎีของนักวิชาการไทยและต่างประเทศ ประกอบด้วย องค์ประกอบย่อยที่ 1 การวางแผนรับมือกับภัยพิบัติ ได้แก่ World Health Organization: WHO (2003) ; โซลเวย์ (Solway, 2004 อ้างถึงใน กันต์ เอี่ยมอินทรา, 2559) ; Tatham and Pettit (2010) ; Bevaola, Quamrul & Kamal (2010) ; Save the children (2016) ; สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2556) ; ชาติชาย ไทยกล้า (2556) ; สำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (2557) องค์ประกอบย่อยที่ 2 การฝึกซ้อมสถานการณ์ภัยพิบัติ ได้แก่ Nick, 1991 อ้างถึงใน กันฐิมาภรณ์ บุญประกอบ, 2559) ; Anna (2012) ; Save the children (2016) ; สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2556) ; ชาติชาย ไทยกล้า (2556) ; สำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (2557) ; ชัยเสฏฐ์ พรหมศรี (2557 อ้างถึงใน กันฐิมาภรณ์ บุญประกอบ, 2559) องค์ประกอบย่อยที่ 3 การเตรียมความพร้อมรับมือภัยพิบัติ ได้แก่ บีช (Beach, 2011 อ้างถึงใน นพรัตน์ วิชิโสโร, 2561) ; คอปโปลา (Coppola, 2011 อ้างถึงใน นพรัตน์ วิชิโสโร, 2561) ; กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (ม.ป.ป.) ; เอ็มอัชมา วัฒนบุรานนท์ (2548) ; สุรศักดิ์ หลาบมาลา (2549) ; โรงเรียนเพลินพัฒนา (2557 อ้างถึงใน สุกัญญา พรน้อย, 2562) ; สำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (2557)

กลุ่มที่ 4 องค์ประกอบหลักที่ 3 ด้านหลักสูตรความปลอดภัย ผู้วิจัยได้การศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์ แนวคิด ทฤษฎีของนักวิชาการไทยและต่างประเทศ ประกอบด้วย องค์ประกอบย่อยที่ 1 การสร้างหลักสูตรความปลอดภัย ได้แก่ โรงเรียนคิตะ (2015) ; เอ็มอัชมา วัฒนบุรานนท์ (2548) ; สุรศักดิ์ หลาบมาลา (2549) ; ชูภาพร สุขสิริวรรณ (2551) ; มุลนิตินันท์พิทักษ์สิทธิเด็ก (2557) ; ศูนย์วิจัยเพื่อสร้างเสริมความปลอดภัยและป้องกันการบาดเจ็บในเด็ก (2559) ; ฤทธิญา ศรีสุชาติ (2559) องค์ประกอบย่อยที่ 2 การจัดการเรียนการสอนสวัสดิศึกษา ได้แก่ Beauchamp (1981) ; โรงเรียนคิตะ (2015) ; ชูภาพร เทพยสุวรรณ (2541 อ้างถึงใน ศรีณยา บุญประกอบ, 2549) ; เอ็มอัชมา วัฒนบุรานนท์ (2548) ; กุลยา ตันติผลาชีวะ (2547 อ้างถึงใน ศิริพร อนุสสา, 2556) ; กระทรวงศึกษาธิการ (2551) ; ชินภัทร ภูมิรัตน์ (2552) ; เกียรติศักดิ์ จันทร์อบ (2552)

กลุ่มที่ 5 องค์ประกอบหลักที่ 4 ด้านระบบคุ้มครองและช่วยเหลือ ผู้วิจัยได้การศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์ แนวคิด ทฤษฎีของนักวิชาการไทยและต่างประเทศ ประกอบด้วย องค์ประกอบย่อยที่ 1 ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ได้แก่ สาโรช นักเบตร์ (2551) ; มุลนิตินันท์พิทักษ์สิทธิเด็ก (2557) ; โรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย (2559) ; ธเนศ ขำเกิด (2560) องค์ประกอบย่อยที่ 2 การคุ้มครอง

สวัสดิกภาพเด็ก ได้แก่ พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 (2546) ; อดิศักดิ์ ผลิตผลการพิมพ์ (2550) ; สาโรช นักเบศรี (2551) ; กระทรวงศึกษาธิการ (2556) องค์ประกอบย่อย ที่ 3 การป้องกันอันตรายจากบุคคล ได้แก่ World Health Organization (WHO, 2003); กรมพลศึกษา (2533 อ้างถึงใน ศรัณยา บุญประกอบ, 2549) ; ทริมพ์ (2546 อ้างถึงใน ศรัณยา บุญประกอบ, 2549) ; สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2556) ; มูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก (2557) ; กฤษฎา ศรีสุชาติ (2559)

จากการสังเคราะห์องค์ประกอบสถานศึกษาปลอดภัย ได้องค์ประกอบหลัก 4 องค์ประกอบ และองค์ประกอบย่อย 11 องค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ จำนวน 56 ตัวบ่งชี้ รายละเอียดดังภาพประกอบที่ 1

ภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

องค์ประกอบ ABCD ที่พัฒนาขึ้นจากการวิจัยในรูปแบบที่เหมาะสม (Appropriate Model)

การพัฒนาองค์ประกอบสถานศึกษาปลอดภัย โรงเรียนหนองยางชุมพิทยาคม

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ

1.7.1 การพัฒนา หมายถึง การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงด้านสิ่งต่าง ๆ ที่มีการกระทำให้เกิดขึ้น หรือมีการวางแผนกำหนดทิศทางไว้ล่วงหน้า โดยการเปลี่ยนแปลงนี้ ไม่ว่าจะเป็นทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรมและประเพณีของชุมชน สภาพแวดล้อมที่เชื่อมโยงจากสภาพหนึ่งไปสู่อีก

สภาพหนึ่งที่เจริญขึ้น ดีขึ้น อย่างมีเป้าหมายด้วยบุคลากรของหน่วยงานนั้น ๆ เริ่มตั้งแต่การรับรู้ถึงปัญหาความต้องการของตนเอง โดยการขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานภายนอก หรือจากภาครัฐบาล ให้น้อยที่สุด การดำเนินการพัฒนาต้องใช้วิธีการที่ถูกต้อง เหมาะสม เพื่อที่จะเปลี่ยนแปลงปรับปรุงให้บุคลากรมีคุณภาพชีวิตที่ดีควบคู่ไปกับการพัฒนาด้านวัตถุ เป็นการกระทำที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เป็นระบบ มีลำดับขั้นตอนและได้รับการยอมรับจากบุคลากรในหน่วยงาน

1.7.2 องค์ประกอบสถานศึกษาปลอดภัย หมายถึง การพัฒนาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ที่บ่งบอกถึงสภาวะการณ์หรือคุณลักษณะสถานศึกษาปลอดภัย โรงเรียนหนองยางชุมพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบไปด้วย

1.7.2.1 การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ปลอดภัย หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารโรงเรียน มีมาตรการในการดูแล เอาใจใส่เกี่ยวกับความปลอดภัยในด้านต่าง ๆ ของบุคลากร และนักเรียนภายในสถานศึกษา การให้ความรู้ คำแนะนำและฝึกปฏิบัติในกรณีเมื่อเกิดเหตุ เพื่อรักษาความปลอดภัย การจัดมาตรการรักษาความปลอดภัยและการจัดมาตรการป้องกันอันตรายได้อย่างเหมาะสมและทันทั่วทั้งที่

1.7.2.2 การจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียน หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารโรงเรียนในการดำเนินการจัดบริการ อำนวยความสะดวกและป้องกันความปลอดภัยแก่นักเรียนและบุคลากรในโรงเรียนเกี่ยวกับสถานที่ตั้ง บริเวณโรงเรียน สนามเด็กเล่น บริการรถรับส่ง บริการตรวจรักษาสุขภาพ รวมทั้งจัดให้มีการวางแผน หรือแผนงาน หรือโครงการส่งเสริมความปลอดภัย และให้นักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านความปลอดภัยภายในโรงเรียน

1.7.2.3 การจัดสิ่งแวดล้อมด้านร่างกายและจิตใจ หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารโรงเรียนในการจัดสิ่งแวดล้อมที่ช่วยเสริมสร้างและพัฒนาการด้านสุขภาพทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา และสังคม ให้มีความสามารถดำรงชีวิตอยู่บนพื้นฐานของความพอดีพอประมาณอย่างมีเหตุผล มีครอบครัวที่อบอุ่น มั่นคง อยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดีต่อสุขภาพ ชีวิตและทรัพย์สิน เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้และช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน ส่งเสริมกระบวนการคิด และปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข

1.7.2.4 การวางแผนรับมือกับภัยพิบัติ หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารโรงเรียน ดำเนินการวางแผนรับสถานการณ์การเกิดภัยพิบัติไว้ล่วงหน้า โดยมีการประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง จัดบุคลากรที่รับผิดชอบเข้าร่วมการอบรมและการฝึกการเตรียมพร้อมกับเหตุที่จะเกิดขึ้น จัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ที่พร้อมใช้งานได้ตลอดเวลา รวมทั้งการวางแผนเคลื่อนย้ายผู้ป่วยหรือผู้ประสบภัย

ตลอดจน การประชาสัมพันธ์ให้กับบุคลากรและนักเรียนทราบถึงแผนฉุกเฉินของโรงเรียนและแนวทางในการปฏิบัติ

1.7.2.5 การฝึกซ้อมสถานการณ์ภัยพิบัติ หมายถึง การให้ความรู้ การฝึกซ้อมแก่ผู้บริหารโรงเรียน ครู นักเรียน และบุคลากรในโรงเรียน ในเรื่องการดับไฟ การหนีไฟ การเคลื่อนย้ายผู้บาดเจ็บ ฝึกซ้อมการหลบवादภัย ฝึกซ้อมการหลบอุทกภัย ให้พ้นจากอันตราย ฝึกทักษะการปฐมพยาบาลเบื้องต้น การเคลื่อนย้ายผู้ประสบภัยไปยังจุดที่ปลอดภัยและการช่วยเหลือเบื้องต้นในเรื่องปัจจัยสี่ โดยมีการฝึกปฏิบัติและซักซ้อมสถานการณ์ภัยพิบัติเป็นประจำอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง เพื่อให้ทุกคนสามารถปฏิบัติตามขั้นตอนได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

1.7.2.6 การเตรียมความพร้อมรับมือภัยพิบัติ หมายถึง กิจกรรมในการลดความเสี่ยงภัยพิบัติที่ต้องดำเนินการก่อนจะเกิดภัย โดยเริ่มจากการให้ความรู้ ทำความเข้าใจให้เกิดความตระหนักถึงผลกระทบที่จะเกิดจากภัยพิบัติแก่ครู นักเรียน และบุคลากรในโรงเรียน ว่าหากเกิดภัยพิบัติจะต้องปฏิบัติตนอย่างไรให้ปลอดภัย ควรทำหรือไม่ควรทำอะไร การเตรียมสิ่งของจำเป็นในการดำรงชีพ เมื่อมีการเตรียมการอพยพจะไปทางไหน ไปที่ใด เมื่อเกิดขึ้นแล้วจำเป็นต้องเตรียมรับสถานการณ์เหล่านั้นให้พร้อม ดังนั้น จึงควรจัดกิจกรรมการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับภัยพิบัติและเหตุฉุกเฉินอย่างถูกวิธี เพื่อให้ทุกคนมีความพร้อมที่จะรับมือกับสถานการณ์หรือภัยพิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

1.7.2.7 การสร้างหลักสูตรความปลอดภัย หมายถึง การจัดทำหลักสูตรโรงเรียนที่เน้นความปลอดภัยในโรงเรียน เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ ทักษะ สามารถเอาตัวรอดจากภัยต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้ และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในโรงเรียนและสังคมได้อย่างมีความสุข

1.7.2.8 การจัดการเรียนการสอนสวัสดิศึกษา หมายถึง กระบวนการจัดสภาพแวดล้อมในการเรียนการสอนให้แก่ นักเรียน ให้มีความรู้ ความเข้าใจ มีความสามารถและมีทักษะเกี่ยวกับความปลอดภัยในชีวิตประจำวัน รวมทั้งมีการฝึกซ้อมและปฏิบัติในการดูแลตนเอง ครอบครัวและผู้อื่นได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

1.7.2.9 ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยมีการเก็บข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนทุกคนอย่างเป็นระบบ ทั้งทางด้านสภาพร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และพฤติกรรม รวมทั้งการรับรู้ถึงการเปลี่ยนแปลงของนักเรียนอยู่ตลอดเวลา ทั้งนี้เพื่อการเฝ้าระวังนักเรียนที่มีปัญหาและนักเรียนที่ถูกทำร้าย ตลอดจนคอยให้ความช่วยเหลือเมื่อเกิดปัญหาต่าง ๆ กับนักเรียน

1.7.2.10 การคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก หมายถึง กระบวนการให้ความคุ้มครองเด็กที่ถูกทำทารุณกรรมให้ได้รับความปลอดภัยจากภัยอันตราย และคุ้มครองเด็กให้ปลอดภัยจากอันตรายด้านบุคคล ครอบครัว รวมถึงเด็กที่ถูกทำร้ายรังแกจากผู้ใหญ่และจากเด็กด้วยกัน

1.7.2.11 การป้องกันอันตรายจากบุคคล หมายถึง การจัดสภาพแวดล้อมและการวางกฎเกณฑ์ความปลอดภัยให้นักเรียน โดยคำนึงถึงสวัสดิภาพของเด็ก ตั้งแต่เริ่มเดินเข้าสู่ประตูโรงเรียน จนกระทั่งออกจากโรงเรียนถึงบ้าน มีการจัดกิจกรรมเสริมทักษะการดูแลป้องกันตนเองให้ปลอดภัยจากสถานการณ์ต่าง ๆ จากบุคคลทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน รวมทั้งกิจกรรมส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชนรอบ ๆ โรงเรียน

1.7.3 สถานศึกษา หมายถึง โรงเรียนหนองยางชุมพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.7.4 การศึกษาวิเคราะห์และสังเคราะห์องค์ประกอบสถานศึกษาปลอดภัย หมายถึง กระบวนการสร้างและพัฒนาเกณฑ์หรือตัวบ่งชี้ เพื่อให้ได้องค์ประกอบสถานศึกษาปลอดภัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.7.5 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน หมายถึง เทคนิควิธีการที่ใช้ในการทดสอบเชิงเปรียบเทียบหาความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างระหว่างตัวแปรสังเกตได้กับตัวแปรแฝงที่ใช้แทนตัวแปรหลาย ๆ ตัวแปรทางทฤษฎีกับความตรงเชิงโครงสร้าง

1.7.6 น้ำหนักองค์ประกอบ หมายถึง ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวบ่งชี้ซึ่งองค์ประกอบสถานศึกษาปลอดภัย กับองค์ประกอบโดยพิจารณาจากการคัดเลือกองค์ประกอบที่มีค่าเท่ากับหรือมากกว่า 0.30

1.7.7 ความสอดคล้องกับความตรงเชิงโครงสร้าง หมายถึง ผลการวิเคราะห์ทางสถิติด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปที่พบค่า

1.7.7.1 ค่าไค-สแควร์ (Chi-square Statistic: χ^2) หากโมเดลที่สร้างขึ้นมีค่าความน่าจะเป็นที่คำนวณได้ (ค่า P) มากกว่าหรือเท่ากับ 0.05 แสดงว่า โมเดลที่สร้างขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์แบบสมบูรณ์ซึ่งในความเป็นจริงแล้ว ยากที่จะหาโมเดลที่มีความกลมกลืนอย่างสมบูรณ์ได้ จึงนิยมใช้สัดส่วนค่าไค-สแควร์/ค่าชั้นแห่งความเป็นอิสระ (χ^2/df) แทน

1.7.7.2 สัดส่วนค่าไค-สแควร์/ค่าชั้นแห่งความเป็นอิสระ (χ^2/df) โมเดลที่มีค่าน้อยกว่า 3 แสดงว่า โมเดลมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

1.7.7.3 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (Goodness of Fit Index: GFI) มีค่าระหว่าง 0-1 หากค่าของ GFI เข้าใกล้ 1 มากเท่าใด (ควรมีค่าตั้งแต่ 0.90 ขึ้นไป) แสดงว่าโมเดลที่ใช้ในการทดสอบมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์มาก

1.7.7.4 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (Adjusted Goodness of Fit Index: AGFI) เป็นดัชนีความกลมกลืนที่นำมาปรับแก้โดยคำนึงองศาอิสระ จำนวนตัวแปรและขนาดของ

กลุ่มตัวอย่าง มีค่าระหว่าง 0-1 หากค่าของ AGFI เข้าใกล้ 1 มากเท่าใด (ควรมีค่าตั้งแต่ 0.90 ขึ้นไป) แสดงว่าโมเดลที่ใช้ในการทดสอบมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์มาก

1.7.7.5 ดัชนีเปรียบเทียบความกลมกลืน (Comparative Fit Index: CFI) เป็นดัชนีเปรียบเทียบความกลมกลืนของข้อมูลเชิงประจักษ์ระหว่างโมเดลสมมติฐาน (Hypothesized Model) กับโมเดลอิสระ (Independence Model) มีค่าระหว่าง 0-1 หากค่าของ CFI เข้าใกล้ 1 มากเท่าใด (ควรมีค่าตั้งแต่ 0.90 ขึ้นไป) แสดงว่าโมเดลสมมติฐานมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

1.7.7.6 ดัชนีความกลมกลืนแบบประหยัด (Parsimony Goodness of Fit Index: PGFI) เป็นดัชนีที่แสดงถึงความกลมกลืนและความซับซ้อนของตัวแบบ ที่ให้ค่าดัชนีต่ำกว่าค่าสถิติพื้นฐานตัวอื่น ๆ (Normed Indices) มีค่าระหว่าง 0-1 ค่า PGFI ไม่มีค่ามาตรฐานที่ชี้ว่า ค่าสูงเท่าใดที่แสดงว่าโมเดลมีความกลมกลืนแบบประหยัด แต่หากค่าของ PGFI เข้าใกล้ 1 มากเท่าใด (ควรมีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป) แสดงว่าโมเดลที่ใช้ในการทดสอบมีความกลมกลืนแบบประหยัดกับข้อมูลเชิงประจักษ์มาก

1.7.7.7 ค่าประมาณความคลาดเคลื่อนของรากกำลังสองเฉลี่ย (Root Mean Square Error of Approximation: RMSEA) เป็นค่าดัชนีที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงตามองศาอิสระ โดยค่า RMSEA น้อยกว่า 0.05 แสดงว่า โมเดลมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์มาก (Close Fit) หากค่า RMSEA มีค่าใกล้เคียงหรือไม่เกิน 0.08 ถือว่าโมเดลที่ใช้ในการทดสอบมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ที่อยู่ในระดับยอมรับได้ แต่ถ้าสูงมากกว่านี้ ถือว่าโมเดลที่ใช้ในการทดสอบไม่กลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

1.7.7.8 ค่ารากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนเหลือ (Root Mean Square Residual: RMR) เป็นค่าดัชนีที่วัดค่าเฉลี่ยส่วนที่เหลือจากการเปรียบเทียบขนาดของความแปรปรวนและความแปรปรวนร่วมระหว่างตัวแปรของประชากรกับการประเมินค่า ซึ่งดัชนีจะใช้ได้ดีเมื่อตัวแปรสังเกตทั้งหมดเป็นตัวมาตรฐาน (Standard Variables) โดยที่ค่า RMR ใกล้ศูนย์มาก (ควรน้อยกว่า 0.50) แสดงว่า โมเดลมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

1.7.8 โครงสร้างองค์ประกอบสถานศึกษาปลอดภัย หมายถึง องค์ประกอบที่แสดงความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นที่ประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก องค์ประกอบย่อยและตัวบ่งชี้สถานศึกษาปลอดภัย

1.7.9 สถานศึกษาปลอดภัย หมายถึง สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ส่งผลต่อคุณภาพการจัดการเรียนรู้ภายในโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วย 11 ตัวแปรแฝง 56 ตัวแปรสังเกตได้ ได้แก่ องค์ประกอบหลักที่ 1 ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ 3 องค์ประกอบย่อย ตัวบ่งชี้จำนวน 15 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบหลักที่ 2 ด้านการเตรียมพร้อมต่อเหตุการณ์ฉุกเฉินและภัยพิบัติ 3 องค์ประกอบย่อย ตัวบ่งชี้จำนวน 29 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบหลักที่ 3 ด้านหลักสูตรความปลอดภัย 2 องค์ประกอบย่อย ตัวบ่งชี้จำนวน 10 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบหลักที่ 4 ด้านระบบคุ้มครองและช่วยเหลือ 3 องค์ประกอบย่อย ตัวบ่งชี้จำนวน 15 ตัวบ่งชี้

1.7.10 ระดับการปฏิบัติ หมายถึง ระดับการนำองค์ประกอบสถานศึกษาไปลดภัย โรงเรียนหนองยางชุมพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไปใช้

1.7.11 ความพึงพอใจ หมายถึง ระดับความคิดเห็นของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ครู/ครูฝ่ายบริหารบุคลากรและผู้เรียน ที่มีต่อองค์ประกอบสถานศึกษาไปลดภัย โรงเรียนหนองยางชุมพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.8 ประโยชน์ที่จะได้รับ

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดประโยชน์ที่จะได้รับ ดังนี้

1.8.1 ทราบองค์ประกอบสถานศึกษาไปลดภัย โรงเรียนหนองยางชุมพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.8.2 หน่วยงานต้นสังกัดสามารถนำข้อมูลจากผลการวิจัยไปประกอบการพิจารณากำหนดแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพที่เหมาะสมและปลอดภัยของผู้เรียน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน